

Oš. proces u pacienta po strumektomii

Mgr. Jana Sehnalová

Struma

- onemocnění se projevuje hypertrofií, tj. nenádorovým zvětšením štítné žlázy
- **potíže místní** - obtížné polykání, v extrémních případech i potíže s dýcháním
- **potíže celkové:**
 - hyperthyreóza – nadbytek hormonu štítné žlázy
 - hypothyreóza – nedostatek hormonu ŠŽ

Dělení

- a) Struma s normální funkcí štítné žlázy
- b) Struma se zvýšenou funkcí štítné žlázy
- c) Struma se sníženou funkcí štítné žlázy

- a) Ložisková struma – zvětšeno jen jedno nebo více ložisek ŠŽ, ve žláze vznikají zvětšené uzly
- b) Difuzní struma – štítná žláza zvětšena jako celek

Příčiny

- nedostatek jódu - dříve hlavně ve vnitrozemských oblastech
- strumigeny - látky, které způsobují zvětšení štítné žlázy a vznik strumy, např. v kapustě, zelí (dochází ke zvětšení ŠŽ, ale funkce nebývá porušena)
- autoimunitní záněty
- poruchy enzymů
- nádory ŠŽ

Autoimunitní záněty

- **Graves-Basedowova choroba** - protilátky vybičují ŠŽ ke zvýšené sekreci jejích hormonů. ŠŽ se přitom zvětší a časem se vyčerpá. Do té doby budou přítomné příznaky její zvýšené funkce. Léčbou jsou léky, které tlumí funkci štítné žlázy, někdy se štítná žláza chirurgicky odstraňuje.
- U **Hashimotovy choroby** je situace opačná. Protilátky, které při tomto zánětu vznikají, začnou štítnou žlázu poškozovat a její funkce poklesne. Nemoc se tedy projeví sníženou funkcí štítné žlázy. Léčba spočívá v podávání léků nahrazujících chybějící hormony štítné žlázy.

Poruchy enzymů

- Při vrozené chybné funkci enzymů štítné žlázy se nevyrábí její hormony. Mozek vycítí nedostatek hormonů a začne štítnou žlázu neúspěšně stimulovat ke zvýšení produkce, to způsobí zvětšení žlázy. Hormony se nicméně kvůli enzymatické poruše tvořit nezačnou a musí se nahradit lékovou formou.

Projevy

- boule na krku, která je viditelná a hmatná
- Projevy můžeme rozdělit na dvě skupiny :
 - 1) Útlak okolních tkání** – v pozdějších stádiích, např. poruchy polykání, bolesti v krku a pocit knedlíku v krku (útlak jícnu), dušnost se stridorem (útlak dýchacích cest) a chrapot (útlak nervů ovládajících hlasivky).
 - 2) Změny funkce štítné žlázy** - mohou a nemusí být u strumy přítomny. Příznaky ze zvýšené funkce, nebo příznaky ze snížené funkce štítné žlázy.

Projevy

příznaky hyperfunkce štítné žlázy

- neklid, nesoustředěnost
- zvýšená chuť k jídlu
- snížení hmotnosti
- teplá, z pocené kůže
- tachykardie, arytmie
- průjem
- nespavost
- exoftalmus, poruchy konvergence a otoky víček
- zvýšené reflexy šlach, rychlá, vzrušená řeč
- jemné vlasy, vypadávání vlasů, zvýšená lomivost nehtů

Diagnostika

- pohmat - nejlépe při polykání
- SONO
- CT
- scintigrafie
- vyš. hladiny hormonů štítné žlázy a mozkových hormonů, které štítnou žlázu ovládají
- u autoimunitních zánětů lze v krvi najít autoprotilátky zaměřené proti tkáni štítné žlázy
- biopsie

Strumektomie

- chirurgické odstranění strumy je-li příliš velká, je-li spojena s nadměrně zvýšenou funkcí nebo je-li podezření na přítomnost nádoru
- struma a celá štítná žláza se odstraní úplně - totální s. a její hormony se pak dodávají v tabletách, nebo se malá část žlázy ponechá - subtotální nebo parciální strumektomie

Komplikace strumektomie

- kosmetické změny
- poškození nervus laryngeus recurens - chrapot (dočasný, trvalý)
- tetanie - poškození nebo odstranění příštítných tělísek, hypokalcemie (projevy - tonické křeče, parestézie v rukou, nohou a kolem úst)
- tyreotoxická krize (hyperpyrexie, tachyarytmie, psychóza, průjem, zvracení)
- vnitřní krvácení
- krvácení z rány
- infekce – laryngospasmus - příčina dušení

Speciální pooperační péče

- monitorace laboratorních parametrů
- sledování – fonace, stridor, dušnost, polykací potíže
- výživa – 0. pooperační den nic p. o., ověření polykacího reflexu – malé doušky vody, postupný pozvolný přechod na pevnou stravu
- Redonův drén
- péče endokrinologa, onkologa, spolupráce s foniatrem, úprava životního stylu včetně vyhýbání se stresovým situacím
- péče o jizvu – promaštění, masáže

